



En grupp vandrare har tagit rast vid stranden nedanför Svartisen vid Polcirkeln i Norge. Just på gränsen mellan istäckt forntid och dagens landskap.

VÅR ÄLDSTA HISTORIA ÄR GEMENSAM

Norrbottens historia måste skrivas om. Den rubriken har återkommit i media alltsedan de arkeologiska fynden i Vuollerim visade på 6000-åriga bosättningar i Norrbottens inland. Därefter har det fortsatt, ortnamn som Dumpokjauratj och Kangos har förskjutit kronologin bakåt och nu har den stannat vid fynd som är mer än 11000 år gamla. Funna norr om Pajala i trakterna av byn Aareavaara.

Forntiden börjar alltså allt tidigare i Norrbotten. Därmed inte sagt att Norrbottens historia blir äldre,

konstruktionen Norrbotten är ett län som är 200 år gammalt, inte mer. Den mänskliga närvaron i regionen är uråldrig, och detta är intressant, det fördjupar kunskaper om bosättningsvägar, kolonisationsmönster, ja till och med frågan om inlandsisens avsmältning. Kunskapen om det uråldriga handlar inte om politisk geografi, inte om urbefolkning eller nationalitet. De frågorna hör till den historiska tiden. I förhistorien kan vi se att det fanns människor i Nordskandinavien för 11 000 år sedan, troligen hade de vandrat in västerifrån, längs den isfria

”norska” kusten, för att vistas vid den ”svenska” kusten som den tiden gick långt upp i det som idag är Tornedalen.

Vid en havsvik för väldigt länge sedan levde små grupper av vandrande människor på jakt och fiske. De kunde se den smältande inlandsisen. De har lämnat små flisor av kvarts och grönsten efter sig, och matrester, brända ben från landlevande djur. Stenflisorna är från vapen- och redskapstillverkning, stenålderskräp helt enkelt.

Förfäder utan nation

Det låter sig inte sig sägas vilka de var. Men en sak är säker: de var varken samer, svenskar eller finnar. Sådana nationellt-etniska bestämningar uppstår många tusen år senare. Vem som kom först är fel fråga. Jägargrupperna i havsviken vid det som idag är Aareavaara var människor helt enkelt. Ingen vet vart de vandrade vidare, eller om de ens överlevde. Stenålderns redskapstyper är förvånansvärt likartade över mycket stora, europeiska områden. Vår äldsta historia är gemensam.